

Streszczenie w języku polskim

Tytuł: Wpływ edukacji na efekt rehabilitacji pacjentów hospitalizowanych z powodu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc.

Wstęp: W leczeniu osób z POChP, oprócz farmakoterapii, kluczową rolę odgrywa rehabilitacja oddechowa oraz ogólnousprawniająca. Istotnym elementem fizjoterapii jest również edukacja pacjenta. Na podstawie analizy dotychczasowych badań zauważono lukę badawczą dotyczącą wpływu kompleksowej rehabilitacji, wzbogaconej o program edukacyjny, na wyniki kliniczne pacjentów z POChP.

Cel pracy: Ocena wpływu dwóch modeli rehabilitacji pulmonologicznej: konwencjonalnej i uzupełnionej o program edukacji na funkcje krążeniowo-oddechowe, sprawność funkcjonalną, samoobsługę, jakość życia oraz stan emocjonalny pacjentów hospitalizowanych z powodu POChP.

Materiały i metody: Badaniem objęto 100 pacjentów hospitalizowanych z powodu POChP, w tym 38 kobiet i 62 mężczyzn. Badani zostali przydzieleni na zasadzie doboru losowego do dwóch grup. Grupę badaną stanowiły osoby uczestniczące w rehabilitacji pulmonologicznej konwencjonalnej uzupełnionej dodatkowo zajęciami edukacyjnymi (50 osób), natomiast grupę kontrolną stanowiły osoby uczestniczące wyłącznie w rehabilitacji pulmonologicznej konwencjonalnej (50 osób). Badanie wykonano trzykrotnie, przed rozpoczęciem rehabilitacji w 1 dniu hospitalizacji, po zakończeniu programu rehabilitacji w 14-tej dobie hospitalizacji oraz badanie follow up po 2 miesiącach od zakończenia hospitalizacji. Przeprowadzono ocenę parametrów krążeniowo-oddechowych przy użyciu badania spirometrycznego, równowagi kwasowo – zasadowej (RKZ), saturacji krwi (SpO₂), tętna (HR), stopnia zmęczenia w skali Borga, stopnia duszności w skali mMRC. Wykonano badanie stanu funkcjonalnego przy użyciu testu 6 minutowego marszu (6MTW) i testu Fullertona. Przeprowadzono także badanie stanu emocjonalnego, samoobsługi oraz jakości życia przy użyciu szpitalnej skali lęku i depresji HADS, skali do oceny złożonych czynności dnia codziennego (IADL) oraz skali WHOQLQ-Bref.

Wyniki: W badaniu I pacjenci z obu grup cechowali się zbliżonymi wynikami ($p>0,05$). Po 2-tygodniowym procesie rehabilitacji zaobserwowano, iż w obu podgrupach efekty były znaczące, przy czym należy zaznaczyć, że w grupie osób uczęszczających na rehabilitację uzupełnioną edukacją efekty terapii były istotnie lepsze ($p<0,05$). Wynik stopnia nasilenia

duszności w III badaniu świadczy o utrzymywaniu się korzystnego efektu rehabilitacji, który był większy w grupie z dodatkową edukacją badanych ($p < 0,0001$). Efekty terapii w badaniu sprawności funkcjonalnej przyniosły korzyści w obu badanych grupach, jednak w grupie badanej wyniki były korzystniejsze ($p < 0,05$). W badaniu samoobsługi chorych korzystających z rehabilitacji konwencjonalnej wraz edukacją, doszło po 2 miesiącach od zakończenia terapii do ponownej poprawy wyników, odnoszących się do oceny aktywności w zakresie czynności dnia codziennego ($p = 0,0001$) - czego nie stwierdzono u chorych korzystających wyłącznie z rehabilitacji konwencjonalnej ($p = 0,4222$). W badaniu jakości życia lepsze efekty we wszystkich domenach zauważono wśród pacjentów z grupy badanej ($p < 0,05$). W grupie kontrolnej po III przeprowadzonym badaniu zarejestrowano spadek jakości życia we wszystkich dziedzinach, natomiast u chorych uczęszczających na rehabilitację z edukacją spadek jakości życia zarejestrowano tylko w domenie środowiskowej ($p = 0,0171$). W ocenie stanu lęku i depresji mierzonej skalą HADS lepsze efekty terapii zauważono w grupie badanej ($p < 0,0001$). Wyniki po badaniu follow-up w grupie badanej nie pogorszyły się istotnie ($p = 0,3914$) - w przeciwieństwie do grupy kontrolnej ($p = 0,0010$).

Wnioski: Rehabilitacja pulmonologiczna uzupełniona o program edukacji przynosi lepsze efekty w zakresie poprawy funkcji krążeniowo-oddechowych, sprawności funkcjonalnej, samoobsługi, jakości życia oraz stanu emocjonalnego pacjentów hospitalizowanych z powodu POChP, w porównaniu do rehabilitacji konwencjonalnej. Scalenie programu edukacyjnego z programem fizjoterapeutycznym przynosi długoterminowe efekty terapii chorych w zakresie badanych funkcji.

Słowa kluczowe: przewlekła obturacyjna choroba płuc, rehabilitacja pulmonologiczna, edukacja